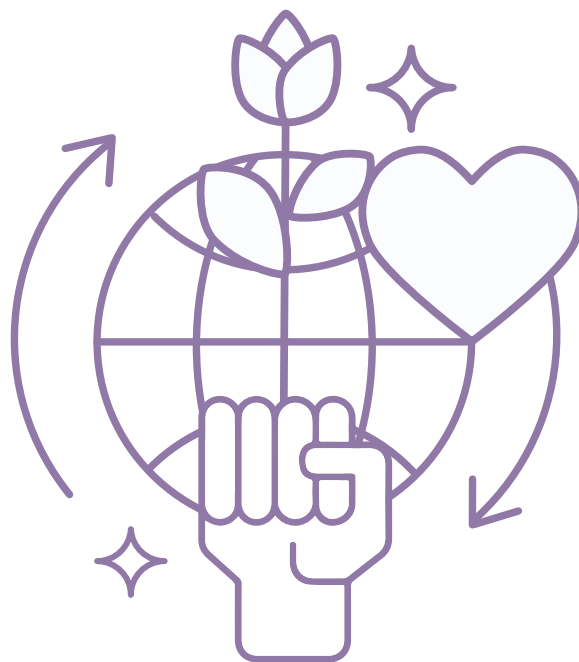

02

Keskkonna-aktivismi ABC ehk mis mõte on meeleavaldustel?

Faktilehte saab kasutada sisukate arutelude käivitamisel ja kriitiliste küsimuste esitamisel. Taustapaberitesse on koondatud avalik info, seega võib neid vabalt levitada.

See taustapaber on üks seitsmest faktilehest, mille on koostanud järgmised kestliku arengu ja keskkonnaorganisatsioonid:

SA Rohetiiger
Eesti keskkonnaühenduste Koda
SA Eestimaa Looduse Fond
MTÜ Eesti Roheline Liikumine
MTÜ Päästame Eesti Metsad
MTÜ Fridays For Future Estonia

Faktilehe koostasid Kertu Birgit Anton, Mirabell Veli ja Kaia Konsap
Fridays For Future Eestist ning Teele Pehk Rohetiigrist.

Milline roll on keskkonna-aktivismil ühiskonnas?

- Keskkonnateemadel ühiskondliku teadlikkuse ja vastuvõtlikkuse tekitamine ning hoidmine (Overtoni aken).

- Arutelu ärgitamine loodust mõjutavate teemade/praktikate üle.

- Loodust kahjustavale ühiskonna-korraldusele jõulise kollektiivse alternatiivi pakkumine.

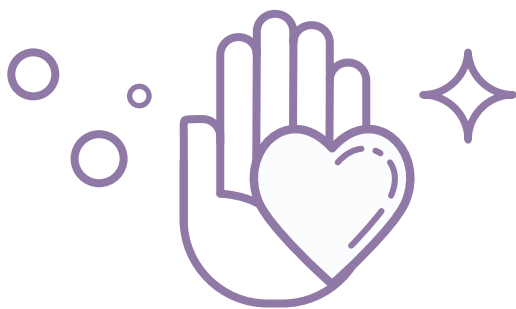
- Olemasolevate loodust kaitsvate normide jõustamine (Steinberger, J. 2021).

Millist tüüpi sekkumisi on olemas?

STRATEEGILINE SIHT MUUTUSE VIIS	KAHJU VÄHENDAMINE	STRUKTUURIDE ÜLETAMINE
SEESMINE MUUTUS: hõlmab kapitalistliku ühiskonna serval uute struktuuride loomist, mis võimestavad ühiskonda	VASTUSEIS Näide: - meelevaldus kliimaõigluse nimel - rahvaalgatused, petitsioonid - valitsuse/omavalitsuse keskkonnakahjuliku otsuse kohtus vaidlustamine	PÕGENEMINE / ALTERNATIIVI EHITAMINE Näide: - ökoküla tegutsemine (laiema poliitilise mõõtmeta) - koalitsiooni või võrgustiku loomine - kliimakogud pikaajaliste otsuste valideerimiseks
KAHEPOOLNE MUUTUS: hõlmab tänaste institutsioonide muutmist ja ühiskondlikku võimestamist selle nimel, et ühel hetkel saab olemasolev süsteem välja vahetatud	TALTSUTAMINE Näide: - õnnestunud huvikaitse, mille tulemusel kehtestatakse riigi süsinikuheitele absoluutne ülempiir - rohepöörde koostööalgatused	LAHTI HARUTAMINE Näide: - poliitikakujundus, mille tulemusena muutuvad suurettevõtted aja jooksul ühisomandis kooperatiivideks
JÄRSK MUUTUS: terav kokkupõrge olemasolevate institutsioonide ja struktuuridega; saab toimuda lühiajaliselt või ainult kindlas kohas	PEATAMINE Näide: - otsene kodanikuallumatus, nagu kiirtee blokeerimine, enda aheldamine puu külge	PURUSTAMINE Näide: - töölised hõivavad tehase

Tabel: Tasaarengu strateegiline lõuend.

Allikas: *Degrowth & Strategy: how to bring about social-ecological transformation* - MayFly Publishing 2022

Millist tüüpi aktivism viib sihile?

- Vägivallatud meeleavaldused on viinud tulemuseni ligi kaks korda sagedamini kui vägivaldsed meeleavaldused (53% juhtudel vs 26% juhtudel). (Stephan, M. T., Chenoweth, E. 2008)
- Aastatel 1900–2006 üle maailma toimunud vägivallatutest aktsioonidest jõudsid sihile kõik, mis suutsid tähelepanu köita vähemalt 10% elanikkonnast. Paljude aktsioonide puhul oli see lüvend isegi madalam: 3,5%. (Chenoweth, E., Stephan, M. T. 2011)

KRIITILISED KÜSIMUSED POLIITIKUTELE:

1. Mida teete, et vähendada lõhesid ettevõtjate ja tööstuse ning keskkonnaorganisatsioonide vahel?
2. Kuidas teete pikaajaliste otsuste kujundamisel keskkonnaekspertidega koostööd?

Milline mõju on olnud viimaste aastate keskkonnaaktivismil?

- Koolinoorte kliimastreikide ja Extinction Rebellioni aktsioonide (nt Londonis silla sulgemine) ajal ja järel suureneb inimeste huvi kliimakriisi vastu: nende aktsioonide ajal on Google'is otsitud tavalisest oluliselt rohkem mõisteid kliimamuutused, kliimahädaolukord, kliimakriis ja kliimamuutuste leevendamine. Nende aktsioonide ajal kajastab meedia oluliselt rohkem kliimamuutust (Thackeray et al. 2020). Inglismaa Extinction Rebellioni sekkumiste järel pole keskkonnamure tajumine enam samale tasemele langenud, kui enne proteste (YouGov 2021).
- Kodanikuühiskonna surve poliitikutele mõjutab oluliselt kliimamuutuste leevendamist. Aktivismi on hoogustanud aina suurem teadlikkus kohalikest keskkonnaprobleemidest. Rohujuuretasandi aktivism, sh koolinoorte kliimastreigid ja kliimakohtuasjad, suurendavad survet riikide valitsustele kliimamuutuseid kiiresti leevendada. (IPCC 2022, 1. peatükk, lk 21)
- Protestigrupid püüdleval uute ja kaasavamate kogukondade loomise poole. Rühmitused tajuvad vajadust ületada hierarhiaid ja kaasata väga erinevaid ühikonnagruppe. (Annist 2020, in Conflict and Society)

KELLELT KÜSIDA LISATEAVET:

Fridays For Future Eesti media@fridaysforfuture.ee

Sandra Kartau, Fridays For Future Eesti
sj@fridaysforfuture.ee, 563 11 458

Mirjam Rennit (kliimaaktivismi teemalise magistritöö autor)
mirjam_rennit@hotmail.com, 555 72 782

Aet Annist, sotsiaalanthropoloog, aet.annist@ut.ee,
566 53 909